

Bryssel, 26. syyskuuta 2025
(OR. en)

13304/25

POLCOM 268
COMER 127
UD 215
COHOM 147

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	12. syyskuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 482 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun asetuksen (EU) 2019/125 31 artiklassa tarkoitettua kidutuksen vastaisen koordinaatiryhmän toiminnasta ja kuulemisista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 482 final.

Liite: COM(2025) 482 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.9.2025
COM(2025) 482 final

KOMISSION KERTOMUS

EUROOPAN PARLAMENTILLE

tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun asetuksen (EU) 2019/125 31 artiklassa tarkoitetun kidutuksen vastaisen koordinaatiryhmän toiminnasta ja kuulemisista

1. Johdanto

Asetus (EU) 2019/125 tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen¹ annettiin 16. tammikuuta 2019. Asetuksen 31 artiklan 4 kohdassa velvoitetaan komissio toimittamaan vuosittain Euroopan parlamentille kertomus kidutuksen vastaisen koordinoitiryhmän toiminnasta, tutkimuksista ja kuulemisista. Kertomus ei saa vahingoittaa luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden kaupallisia etuja.

Tässä kertomuksessa annetaan tietoa kidutuksen vastaisen koordinoitiryhmän toiminnasta vuonna 2024.

2. Sääntelykehys

Asetuksen tavoitteena on yhtäältä kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanon ja toisaalta kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rankaisemisen estäminen EU:n ulkopuolisissa maissa rajoittamalla tiettyjen tavaroiden kauppaa. Siinä erotetaan toisistaan

- tavarat, jotka on lähtökohtaisesti tarkoitettu kaltoinkohteluun, minkä vuoksi niillä ei pitäisi käydä kauppaa lainkaan (liite II), sekä
- tavarat, joita voidaan käyttää kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen (liite III) tai kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon (liite IV) mutta joilla voi olla myös laillista käyttöä esimerkiksi lainvalvonta- tai hoitotarkoituksissa.

Liitteissä II, III ja IV lueteltujen tavaroiden kauppaan sovelletaan tiettyjä rajoituksia. Asetuksessa erityisesti

- i. kielletään sellaisten liitteessä II lueteltujen tavaroiden tuonti EU:hun, vienti EU:sta ja kuljetus EU:n kautta, joita ei käytännössä voi käyttää muuhun tarkoitukseen kuin kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon tai kidutukseen. Siinä kielletään tällaisiin tavaroihin liittyvän teknisen avun antaminen, mukaan lukien niiden käyttöä koskeva koulutus. Siinä kielletään myös tällaisten tavaroiden mainostaminen painetussa mediassa, internetissä, televisiossa tai radiossa sekä niiden asettaminen esille tai tarjoaminen myytäväksi näyttelyissä tai messuilla;
- ii. edellytetään tapauskohtaisesti etukäteen myönnettävää lupaa sellaisten liitteessä III lueteltujen tavaroiden viennille, joita voidaan käyttää kidutukseen mutta joilla voi olla muita perusteltuja käyttötarkoituksia (esim. lainvalvonnassa). Myös tähän luokkaan kuuluviin tavaroihin liittyvän teknisen avun tai niihin liittyvien välityspalvelujen tarjontaa varten tarvitaan etukäteen myönnetty vientilupa. Liitteeseen III eivät sisälly

¹ EUVL L 30, 31.1.2019, s. 1. Tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen 27 päivänä kesäkuuta 2005 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1236/2005 (EUVL L 200, 30.7.2005, s. 1) kodifioitiin useiden muutosten jälkeen asetukseksi (EU) 2019/125.

- a) asetuksen (EU) N:o 258/2012² soveltamisalaan kuuluvat ampuma-aseet;
 - b) asetuksen (EU) 2021/821³ soveltamisalaan kuuluvat kaksikäyttötuotteet; tai
 - c) tavarat, joihin sovelletaan neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP⁴ ehtoja;
- iii. säännellään sellaisten liitteessä IV lueteltujen tavaroiden kauppaa, joita voidaan käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon (esim. tappavalla ruiskeella) mutta joita voidaan käyttää myös laillisiin hoitotarkoituksiin. Erityinen lupa (unionin yleinen vientilupa) on otettu käyttöön tällaisten tavaroiden viennin valvomiseksi ja sen estämiseksi, että niitä siirretään käytettäväksi henkilöiden teloitamiseen ruiskuttamalla tappava annos, rajoittamatta kuitenkaan niiden kauppaa lääketieteellisiä, eläinlääketieteellisiä tai muita laillisia tarkoituksia varten.

3. Kidutuksen vastaisen koordinoitiryhmän toiminta

Kidutuksen vastainen koordinoitiryhmä perustettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/2134⁵ tarkastelemaan kidutuksen vastaisen asetuksen soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

Koordinoitiryhmä toimii foorumina, jolla jäsenvaltioiden asiantuntijat ja komissio vaihtavat tietoja hallinnollisista käytännöistä sekä käyvät keskustelua asetuksen tulkintakysymyksistä, luetteloihin sisältyviä tavaroita koskevista teknisistä kysymyksistä, asetukseen liittyvästä kehityksestä ja muista mahdollisesti ilmenevistä kysymyksistä. Lisäksi komissio kuulee koordinoitiryhmää paremmasta lainsäädännöstä 13. huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁶ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti valmistellessaan delegeoituja säädöksiä.

Koordinoitiryhmä kokoontui vuonna 2024 kahdesti, 6. kesäkuuta ja 5. joulukuuta. Kokoukset järjestettiin virtuaalisesti ja niissä vaihdettiin tietoja useista asetuksen täytäntöönpanoa koskevista kysymyksistä, jotka esitetään tiivistetysti jäljempänä.

3.1 Perussäädökseen liittyvä kehitys

Vuonna 2024 ei annettu delegeoituja säädöksiä kidutuksen vastaisen asetuksen muuttamiseksi. Komissio kuitenkin järjesti laajoja kuulemisia koordinoitiryhmään kuuluvien jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa delegoidun säädöksen luonnoksesta, jolla muutetaan liitteitä II ja III asetuksen soveltamisalan laajentamiseksi.

² Asetus (EU) N:o 258/2012, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2012, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta täydentävän, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja laittoman kaupan torjuntaa koskevan lisäpöytäkirjan (YK:n ampuma-asepöytäkirja) 10 artiklan täytäntöönpanosta ja ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden vientiluvasta ja tuonti- ja kauttakuljetusmenettelyistä (EUVL L 94, 30.3.2012, s. 1).

³ Asetus (EU) 2021/821, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 206, 11.6.2021, s. 1).

⁴ Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/2134, annettu 23 päivänä marraskuuta 2016, tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1236/2005 muuttamisesta (EUVL L 338, 13.12.2016, s. 1).

⁶ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

3.2 Kauppaa koskevat tiedot: tietojen ilmoittaminen

Komissio esitti koordinoitiryhmälle asetuksen 26 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua vuosikertomusta koskevan tilannekatsauksen. Komissio muistutti aiemmin kehitetystä toiminnosta, jolla jäsenvaltioiden viranomaisia pyydetään lataamaan raportoitavat tiedot suoraan **Dual Use e-System (DUeS)** -kirjastoon kidutuksen vastaiseen asetukseen liittyvässä moduulissa. Tämän tarkoituksena on sujuvoittaa ja helpottaa kaikkien jäsenvaltioiden tietojen yhdistämistä. Kerättäviä tietoja ovat etenkin tavaralaji, vientimääräpaikka ja loppukäyttö. Nämä seikat esitetään edellä mainitussa komission vuosikertomuksessa. Kertomus esitettiin koordinoitiryhmälle sen hyväksymisen jälkeen⁷.

3.3 Kidutusvälineiden kaupan kieltö

Komissio antoi koordinoitiryhmälle tietoa kidutusta käsittelevän YK:n erityisraportoijan Alice Jill Edwardsin 24. elokuuta 2023 antamasta vuotuisesta temaattisesta raportista, joka koskee sellaisten aseiden, välineiden ja laitteiden kansainvälistä kauppaa, joita lainvalvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten on mahdollista käyttää kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen.

YK:n erityisraportoiija esittää raportissa vuotuisen katsauksen kidutukseen liittyvistä suuntauksista ja kehityksestä sekä temaattisen selvityksen sellaisten aseiden, välineiden ja laitteiden kansainvälisestä kaupasta, joita lainvalvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten on mahdollista käyttää kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen.

Komissio totesi, että raportilla on merkitystä EU:n asetuksen vaikutuksen mahdollisen vahvistamisen kannalta.

Raportissa esitetään myös luettelo esineistä, joita pidetään lähtökohtaisesti julmina, epäinhimillisinä tai halventavina ja jotka olisi sen vuoksi kiellettävä (ei-tyhjentävä luettelo, joka sisältää 20 välinettä/asetta). Lisäksi siinä esitetään suositus luetelluista tavaroista, joita olisi säänneltävä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Vaikka näillä esineillä on oikeutettu käyttötarkoitus, niitä voidaan käyttää väärin kidutukseen, joten jonkinasteinen valvonta on tarpeen.

Lopuksi raportissa suositetaan, että olisi laadittava kidutusvälineiden kaupan vastainen kansainvälinen väline, jolla täydennettäisiin ja vahvistettaisiin voimassa olevia velvoitteita kieltää ja estää kidutus ja muu julma, epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus.

Komissio kertoi koordinoitiryhmälle myös eri alueilla toimivien yli 30 kansalaisjärjestön ryhmästä, joka tukee kidutusvälineiden kaupan vastaisia pyrkimyksiä. Nämä järjestöt vaativat yhdessä kansainvälistä sopimusta, jolla valvottaisiin sellaisten kidutukseen käytettävien välineiden kauppaa, joita käytetään eri puolilla maailmaa rauhanomaisten mielenosoitusten tukahduttamiseen ja pidätettyjen kaltoinkohteluun. Kansalaisjärjestöt vaativat Lontoossa tammikuussa 2023 allekirjoitetussa julistuksessa kansainvälistä sopimusta, jolla kiellettäisiin

⁷ COM(2024) 529 final, 19.11.2024, ja liitteet 1–9.

kaltoinkohteluun lähtökohtaisesti tarkoitettujen välineiden valmistus ja kauppa ja lisättäisiin tavanomaisten lainvalvontavälineiden kaupassa ihmisoikeuksiin perustuvaa valvontaa.

3.4 Uudelleentarkastelusta laaditun komission kertomuksen jatkotoimet: asetuksen (EU) 2019/125 vaikutuksen vahvistaminen

Komissio muistutti, että sen jälkeen, kun koordinoitiryhmän marraskuussa 2023 pidetyssä kokouksessa oli esitelty delegoitua säädöstä koskeva ehdotusluonnos, komissio käynnisti kirjallisen menettelyn pyytääkseen koordinoitiryhmän jäsenten näkemyksiä. Komissio arvosti saamiaan huomautuksia, joissa käsiteltiin tiettyjä kysymyksiä tai pyydettiin lisäselvennyksiä. Lisäksi komissio ilmoitti koordinoitiryhmälle ehdotetuista muutoksista, joita se aikoi tehdä kuulemisvaiheen jälkeen. Se aikoi ehdottaa muutoksia liitteeseen II (tavarat, joita ei käytännössä voi käyttää muuhun tarkoitukseen kuin kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon tai kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen) ja liitteeseen III (tavarat, joita voidaan käyttää kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen).